

Nussbaum András És Családja

Stuttgartban, Németországban készült a fénykép 1998-ban, az unokám 16. születésnapján. A fiam, András, a felesége és a lánya látható a képen.

A fiam megismert egy itteni szász [erdélyi német] leányt. Szóba került, hogy összeházasodjanak. Én jobban szerettem volna, ha egy zsidót vett volna el, mert külön probléma a vegyes házasság, főként a zsidó-német házasság. Ez a két nemzet a holokauszt óta a legtávolabb áll egymástól. Apatársi találkozó volt, mire a lány anyja azt mondja, hogy ő nagyon szeretné, ha a fiam pappal házasodna össze, azaz pap esketné őket. Kérdi, hogy nincs-e nekem kifogásom az ellen? Mondom neki: "Ez nem tőlem függ. A fiamtól függ, ők házasodnak össze. De ha engem kérdez, határozottan ellenzem. Én nem kérem azt sem, hogy vallási lagzit csináljanak, de nem akarom, hogy kitérjen a zsidó vallásból. Tartsa meg mindenki az etnikumát, ha szeretik egymást, úgyis megmaradnak." Mire ő azt mondja: "Hát nekem nincs kifogásom az ellen, tartsák meg zsidó szertartás szerint. Nagyon vallásos vagyok, és szeretném, ha Isten előtt tartanák." Egy szász asszony képes azt mondani, hogy akkor tartsa zsidó szerint. Én nem lettem volna képes azt mondani, hogy tartsa meg evangélikus szerint. Végül nem tartották meg sehogy. Emberek legyenek, és szeressék egymást.

Tudomásom szerint vallási nevelésben nem részesült a gyerekük [1982-ben született Sonja Kolozsváron], nem is keresztelték meg, de az anya, Gerlinde, a fiam felesége azért karácsonyfát csinált. Hanukát és más zsidó ünnepet szintén nem tartanak, mert a fiam nem vallásos. A menyemnek mondtam: "Nézd, én nem szeretném, ha a fiam itt maradna Romániában, mert nem lesz neki itt jövője." Úgy volt akkor, hogy nem tudtam, látom-e még az életben, de hajlandó lettem volna lemondani róla. Azt mondtam, egyetlen lehetőség van ahhoz, hogy jól érvényesüljön: Izrael.

Már a gyerekekkel -- az én tanácsomra -- 1984-ben kimentek Izraelbe, és beosztották őket nyelvtanfolyamra, majd speciális [szakmai] terminológiai tanfolyamra küldték. A fiam felesége Gerlinde, tiszta német név. Mivel az anya nem zsidó, a gyerek sem az. Az én unokám a világon

mindenhol zsidó, kivéve Izraelben. Izraelben állásba kerültek, a menyem Haifa környékén dolgozott, Kirjat Jearimban. A menyemet soha nem kérdezte senki, hogy zsidó vagy nem zsidó. Persze azért nem, mert nagyon tisztelték. De a fiam nem érezte jól magát, a munkatársak miatt, nem Izrael, maga az ország miatt. Izraelben létük 3-4. hónapjában egy papiroost kap az izraeli német nagykövetségtől, hogy mehetnek véglegesen Németországba. Nem értették, hogy miért. Utána kaptak választ, hogy a feleség egész családja Németországban van, és azok elintézték, hogy az asszony német származású. Megtudták, hogy Gerlinde már elment Romániából Izraelbe, így értesítették az ottani nagykövetséget. 6 hónapon belül már el is mentek Izraelből Németországba. A fiam belgyógyász, a felesége egy vállalatnál tervezőmérnök, nagyon jól élnek. A fiam jelentkezett a stuttgarti hitközségnél, ahol laknak, de nem tölt be semmilyen funkciót.